

การจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา Music Instructional Management in Colleges under Office of the Vocational Education Commission

สุรพล นามเสนา^{1,*}, สุพรรณิณี เหลือบุญชู² และอภินิษฐ์ คลังแสง³
Surapol Namsena^{1,*}, Suphanni Luaboonchund² and Akanit Klangsang³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นการวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต (EDFR) ผู้ให้ข้อมูลเลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญในสถาบันสอนดนตรี จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง และแบบสอบถามยืนยันความคิดเห็นเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 รอบ รอบที่ 1 ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน รอบที่ 2 ผู้วิจัยสอบถามยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และรอบที่ 3 ผู้วิจัยสอบถามยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พร้อมทั้งป้อนกลับข้อมูลเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด (Mdn=5, IR=1) ได้แก่ 1) หลักสูตรการเรียนการสอน 2) จำนวนกลุ่มวิชา 3) รายวิชาในแต่ละหลักสูตร 4) จำนวนผู้เรียนต่อห้องเรียน 5) สัดส่วนการเรียนปฏิบัติต่อทฤษฎี 6) คุณสมบัติของครูผู้สอน 7) หลักสูตรเป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ 8) อาคารสถานที่ 9) ลักษณะของห้องเรียนดนตรี และ 10) ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดการเรียนการสอนดนตรี

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนดนตรี หลักสูตรการเรียนการสอนดนตรี สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ (การบริหารจัดการทางด้านดนตรี) หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม 44150

Ph.D. students Department of Music (Management of Music) Doctor of Philosophy Program
College of Music, Mahasarakham University, Maha Sarakham 44150 Thailand

² วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม 44150

College of Music, Mahasarakham University, Maha Sarakham 44150 Thailand

³ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กรุงเทพฯ 10300

Office of the Vocational Educational Commission, Bangkok 10300 Thailand

* Corresponding author, e-mail: mrsaxkorat@gmail.com

ABSTRACT

The purpose of this research was to study of Music Instructional Management in colleges under Office of the Vocational Education Commission (OVEC). The Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) technique was used. The informants were 25 experts selected by purposive sampling from music institutes. The instruments include semi-structured interviews and questionnaires that were used to collect data for three rounds. Round one, 25 experts were interviewed. Then, research confirmed expert opinion in the round two by the rating scale questionnaire five level, and around three were asked to confirm expert opinion on by the rating-scale questionnaire and statistical feedbacks. The data were analyzed by using median and inter quartile range.

The research results revealed that the items were mostly consistent (Mdn =5, IR=1) among the experts, as follows; 1) Curriculum of study, 2) Number of Courses, 3) Subjects that should be included in each Curriculum, 4) Number of students per classroom, 5) Proportion between practical and theoretical hours, 6) Qualifications of teachers, 7) All course must be competency-based curriculum, 8) Premises, 9) Qualifications of musical classrooms, and 10) Impacts after music instructional management.

Keywords : Music Instructional Management, Music Instructional Curriculum. Colleges under Office of the Vocational Education Commission

บทนำ

ดนตรีและการแสดงถือเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่สำคัญของทุกสังคมดนตรีเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเข้าถึงคนได้ในทุกระดับชนชั้น เป็นแหล่งคุณค่าและทรัพย์สินทางปัญญา มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเป็นอย่างมาก ก่อให้เกิดรายได้มหาศาล เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมบริการที่สามารถสร้างเงินหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ โดยจะเห็นได้ชัดในประเทศที่มีนโยบายในการบริหารจัดการดนตรีและการแสดงของตนอย่างเป็นระบบ ภายใต้นโยบายอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เช่น ประเทศเกาหลีที่ใช้ภาพยนตร์กับดนตรีเป็นหลักในการส่งออกทางวัฒนธรรม จนอุตสาหกรรมดังกล่าวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมหลักในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และมีมูลค่าตลาดถึง 27.6 พันล้านเหรียญสหรัฐในปี พ.ศ. 2545 ในขณะที่ประเทศไทยต้องนำเข้านักดนตรีครูสอนดนตรี ผู้เชี่ยวชาญเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ประกอบดนตรี ในขณะที่ผลงานสร้างสรรค์ด้านดนตรีก็จะต้องนำเข้าทั้งซอฟต์แวร์ อุปกรณ์และทรัพยากรบุคคลมาจาก

ต่างประเทศ ทำให้ประเทศต้องขาดดุลการค้าจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถผลิตปัจจัยนำเข้างกล่าวเพื่อสนองตอบความต้องการของคนในประเทศได้ ไม่มีสถาบันการศึกษาทางด้านดนตรีเพียงพอกับความต้องการของสังคมไทย ทำให้ประเทศขาดบุคลากรทางดนตรีในทุกระดับ (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550, น. 3)

ปีการศึกษา 2551 มีนักศึกษาซึ่งคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาไทย ทั้งภาครัฐและเอกชน ออกไปประกอบอาชีพดนตรีประมาณ 7,000 คน ในขณะที่มีชาวต่างชาติประกอบอาชีพดนตรีในประเทศไทยประมาณ 30,000 คน และยังมีศิลปินสัญจรมาทำการแสดงเป็นครั้งคราวในเทศกาลต่างๆ อีกจำนวนมากเพราะประเทศไทยเป็นศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมของภูมิภาค มีชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวปีละ 16 ล้านคน ภาครัฐจึงควรหันมาให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมดนตรีบันเทิง พัฒนาสถาบันผลิตคนดนตรีออกไปรองรับความต้องการของสังคม (สุกรี เจริญสุข, 2552, น. 2) รวมทั้งการรวมตัวเป็นกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ส่งผลให้เกิดการรวมตัวของ

ตลาดในด้านต่างๆ ด้วยจำนวนผู้ประกอบการมากกว่า 600 ล้านคน เกิดการแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาด ซึ่งประเทศไทย มีข้อได้เปรียบประเทศสมาชิกอื่นในหลายด้าน ข้อมูลจาก ศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Thailand Creative & Design Center: TCDC) ทำให้ทราบว่า มูลค่าของอุตสาหกรรมบันเทิงและดนตรีในประเทศไทยมีเม็ดเงินสะพัดราว 35,000 ล้านบาท ต่อปี มีแนวโน้มของอัตราการเติบโต ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อปี การผลิตและการพัฒนาบุคลากร คุณภาพเพื่อรองรับการเติบโตของตลาดดังกล่าวของ ประเทศจึงยังเป็นปัญหา ต้องสั่งซื้อและนำเข้าทั้งซอฟต์แวร์ เครื่องดนตรี สื่อและอุปกรณ์ดนตรี ทรัพยากรบุคคลด้าน ดนตรีจากต่างประเทศ ในแต่ละปีมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นถึง ปีละกว่า 300 ล้านบาท (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2556, น. 5-6)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาประกอบด้วยสถานศึกษาที่เป็นของรัฐ ทั้งหมด 426 แห่ง และเป็นของเอกชนอีก 484 แห่ง รวมทั้งหมดทั่วประเทศเป็น 910 แห่งนั้น มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีเฉพาะ หลักสูตรระยะสั้นสำหรับบุคคลทั่วไปในวิทยาลัยสารพัดช่าง เพียงบางแห่งเท่านั้นจากการศึกษาพบว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษายังมีหลักสูตรและรายวิชาที่พร้อม ให้สถานศึกษาได้ใช้เปิดทำการเรียนการสอน เช่น หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาวิชาศิลปการดนตรีหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาวิชาดนตรีและเทคโนโลยี รายวิชาเลือกเสรี การขับร้องเพื่อนันทนาการ และพบว่า มีเพียงวิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมาแห่งเดียวที่เปิดการเรียนการสอน (สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา, 2558) ในขณะที่สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับดนตรีอย่าง มากมายหลายรูปแบบ เช่น การประกวดร้องเพลงประเภท ต่างๆ การประกวดวงดนตรีและหางเครื่อง การประกวด วงดนตรีโฟล์คซองของคนพันธุ์อา การประกวดวงดนตรีสากล คนพันธุ์อา การประกวดดนตรีพื้นบ้าน การประกวดเดี่ยว ดนตรีไทย รวมทั้งการประกวดร้องเพลงอีก 4 ประเภทแยก กลุ่มนักร้องชาย กลุ่มนักร้องหญิง และเมื่อเปรียบเทียบ ระหว่างหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการ

อาชีวศึกษากับหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า เนื้อหาสาระในการจัดการ การเรียนของหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวิชาดนตรีบังคับให้เรียนในทุกชั้นปี การศึกษา แต่ในขณะที่นักเรียนและนักศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่มีโอกาสได้เลือก เรียนรายวิชาที่เกี่ยวกับดนตรี รวมทั้งการมีประกาศข้อบังคับ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย เรื่องข้อกำหนดในการให้คุณวุฒิวิชาชีพในสาขาวิชาชีพ รุรกิจดนตรี ซึ่งประกอบด้วย 1) อาชีพนักดนตรี 2) อาชีพ นักร้อง 3) อาชีพนักประสานเสียง 4) อาชีพนักเรียบเรียง เสียงประสาน 5) อาชีพนักประพันธ์เพลง 6) อาชีพ นักร้องประพันธ์เนื้อเพลง และ 7) อาชีพนักเทคโนโลยีระบบ เสียง (ราชกิจจานุเบกษาข้อบังคับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ. 2558) ตลอดจนข้อกำหนดในการพัฒนาหลักสูตรของ อาชีวศึกษาในทุก 5 ปี และต้องพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด ให้เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum) กล่าวคือ นำความสามารถที่จำเป็นสำหรับการ ทำงานมาใช้เป็นฐานหรือเนื้อหาของการจัดการศึกษาหรือ ฝึกอบรม เพื่อให้ผู้เรียนหรือผู้เข้ารับการอบรมมีความ สามารถตามเนื้อหานั้น (วัลลภา อยู่ทอง, 2558)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัย เรื่องการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อเป็นสารสนเทศ ในการพัฒนาสถาบันดนตรีและพัฒนาวิชาชีพดนตรีของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

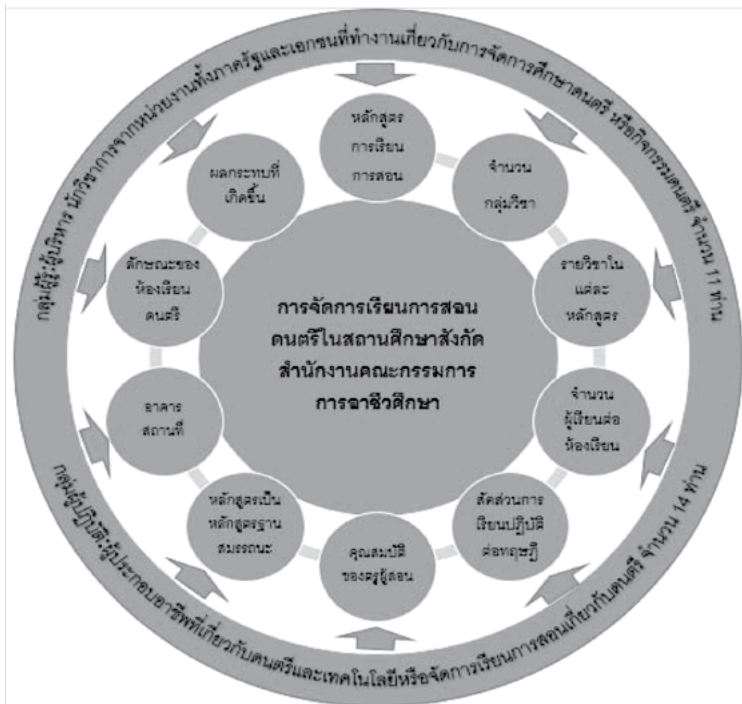
ศึกษาเอกสารและงานวิจัยองค์ความรู้เกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนดนตรี ทักษะการปฏิบัติ ทฤษฎีการ พัฒนาหลักสูตร ฐานสมรรถนะอาชีวศึกษาศึกษา กรณี ศึกษาและสัมภาษณ์การจัดการเรียนการสอนดนตรีจาก

ผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้รู้ ได้แก่ ผู้บริหารและนักวิชาการ จำนวน 11 คนจากสถาบัน 6 แห่ง ได้แก่ สถาบัน SAE ประเทศไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาลัยดนตรี มหาวิทยาลัยรังสิต โปรแกรมวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม โรงเรียนดุริยางค์ทหารเรือ และวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพดนตรีและเทคโนโลยี หรือผู้ที่จัดการเรียนการสอนดนตรี จำนวน 14 คน นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากการศึกษามาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อสรุปการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) หลักสูตรการเรียนการสอน 2) จำนวนกลุ่มวิชา 3) รายวิชาในแต่ละหลักสูตร 4) จำนวนผู้เรียนต่อห้อง 5) สัดส่วนการเรียนปฏิบัติต่อทฤษฎี 6) คุณสมบัติของครูผู้สอน 7) หลักสูตรมีลักษณะเป็นฐานสมรรถนะ 8) อาคารสถานที่ 9) ลักษณะของห้องเรียน และ 10) ผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนดนตรี รายละเอียดของกรอบความคิดเสนอได้ ดังภาพที่ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ให้ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยเจาะจงแต่ละกลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มผู้รู้ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหาร นักวิชาการจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาหรือกิจกรรมดนตรี จำนวน 11 คน 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ (Casual Informants) ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับดนตรีและเทคโนโลยี หรือจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับดนตรี จำนวน 14 คนจากสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนดนตรีและเทคโนโลยี ที่มีความโดดเด่นและเป็นสถาบันแห่งแรกของประเทศไทย ได้แก่ 1) สถาบัน SAE (The School of Audio Engineering) สาขากรุงเทพมหานคร เป็นตัวแทนกลุ่มอาชีวศึกษาเอกชนระดับนานาชาติ 2) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นตัวแทนกลุ่มมหาวิทยาลัยของรัฐ 3) วิทยาลัยดนตรีมหาวิทยาลัยรังสิตเป็นตัวแทนกลุ่มมหาวิทยาลัยเอกชน 4) สาขาวิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นตัวแทนกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5) โรงเรียนดุริยางค์ทหารเรือ เป็นตัวแทนกลุ่มสถานศึกษาของกระทรวงกลาโหม และ 6) วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ เป็นตัวแทนกลุ่มสถานศึกษาของกระทรวงวัฒนธรรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั่วไปเกี่ยวกับมุมมอง แนวคิด ทศนคติ 2) แบบสอบถามเพื่อยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 มีลักษณะเป็นแบบเสร็จรายการและปลายเปิด ผู้วิจัยสร้างโดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 นำไปใช้ต่อไป 3) แบบสอบถามเพื่อยืนยันความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามรอบที่ 1 4) แบบสอบถาม เพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับพร้อมทั้งป้อนกลับข้อมูลเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม รอบที่ 2 และป้อนกลับข้อมูลเชิงสถิติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโดยเพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ รวมทั้งตำแหน่งน้ำหนักความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านที่ได้ตอบไปในรอบที่ 2 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านได้ทบทวน เปรียบเทียบคำตอบของตนเองกับข้อมูลเชิงสถิติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เป็นการยืนยันคำตอบหรือการเปลี่ยนแปลงคำตอบของตนเอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวม ดังนี้ 1) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเองหรือสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ 2) แบบสอบถามรอบที่ 1 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ได้รับคืน จำนวน

22 คน คิดเป็นร้อยละ 88 3) แบบสอบถามรอบที่ 2 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 22 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ได้รับคืน จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 81.81 4) แบบสอบถามรอบที่ 3 จากผู้เชี่ยวชาญที่ตอบในรอบที่ 2 จำนวน 18 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ได้รับคืน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 94.44

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์ประเด็น ด้ความจัดหมวดหมู่ความคิด และเสนอเป็นประเด็น 2) ข้อมูลจากแบบสอบถามรอบที่ 2 และ รอบที่ 3 ผู้วิจัยหาค่ามัธยฐาน (Median)แต่ละรายการที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range: IR) โดยคำนวณหาความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์ที่ 1 น้อยกว่า หรือเท่ากับ 1.50 ถือเป็นความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลในประเด็นต่างๆ ดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด (Mdn=5, IR=1) เท่ากัน 10 ข้อ ได้แก่ 1) หลักสูตรการเรียนการสอน เปิดสอนหลักสูตรศิลปการผลิผลงานดนตรีแบบครบวงจร หลักสูตรการซ่อมสร้างเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ หลักสูตรดนตรีและเทคโนโลยี 2) จำนวนกลุ่มวิชาในหลักสูตรมีครบทั้ง 3 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาทฤษฎี และประวัติศาสตร์ดนตรี กลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี กลุ่มวิชานวัตกรรม และเทคโนโลยีดนตรี 3) รายวิชาในแต่ละหลักสูตร ที่ควรจัดให้มีได้แก่ ดนตรีสสาร การซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ การติดตั้งและควบคุมอุปกรณ์การแสดงดนตรี การบันทึกเสียง ระบบเสียงสำหรับงานแสดงสด (Live Sound Reinforcement) อุปกรณ์สตูดิโอและการจัดส่งสัญญาณ (Signal processing) กระบวนการหลังการผลิตงานอดิโอ (Audio Post-Production) 4) จำนวนผู้เรียนต่อห้องเรียนห้องเรียนละ 15-20 คน 5) สัดส่วนการเรียนปฏิบัติต่อ

ทฤษฎี ระดับ ปวช. ร้อยละ 80 ปฏิบัติ : 20 ทฤษฎี ระดับ ปวส. ร้อยละ 70 ปฏิบัติ : 30 ทฤษฎี 6) คุณสมบัติของครูผู้สอน มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชา ขยันขันแข็งสามารถปฏิบัติงานดนตรีทั้งทางปฏิบัติ ทางวิชาการและการวิจัย ควบคู่กัน เท่าทันต่อเทคโนโลยีและการจัดการเรียนการสอน ในศตวรรษที่ 21 7) หลักสูตรมีลักษณะเป็นฐานสมรรถนะ 8) อาคารสถานที่ มีพื้นที่ครบทั้ง 7 กลุ่มคือ พื้นที่พัฒนา โสตทักษะและการขับร้อง พื้นที่ปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ดนตรี พื้นที่ซ่อมสร้างเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ พื้นที่สำหรับการแสดงดนตรี พื้นที่ปฏิบัติการเพอซันชั่น พื้นที่ห้องเล็ก สำหรับปฏิบัติเดี่ยวดนตรีไทย/ตะวันตก พื้นที่การบันทึกเสียง และถ่ายทำวีดิทัศน์ 9) ลักษณะของห้องเรียนดนตรี ห้องเรียนปฏิบัติดนตรีต้องเป็นห้องเก็บเสียงโดยเฉพาะผนังห้อง 1 ด้านเป็นกระจกเงาเพื่อสะท้อนอริยาบถของผู้เรียน มีระบบแสงสี ที่สามารถปรับได้ พื้นที่เรียนรวมต้องมีสื่อโสตทัศนศึกษา พร้อมเครื่องเสียงขนาดเล็กสำหรับดนตรีในอาคารครบชุด 10) ผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถาบันสอนดนตรีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด (Mdn=5, IR=1) เท่ากัน ทั้ง 4 ข้อ ได้แก่ (10.1) เกิดการเผยแพร่วิชาการด้านศิลป การผลิตผลงาน การซ่อมสร้างเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ (10.2) เกิดวิชาการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของไทยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่ (10.3) เกิดบุคลากรดนตรีสายพันธ์ อาชีววะที่มีความสามารถทั้งด้านทักษะการแสดง ทักษะการผลิตสร้างสรรค์งาน การซ่อมสร้างและพัฒนาวิชาชีพดนตรี ได้หลากหลาย ทันสมัย ทันเทคโนโลยี (10.4) เกิดห่วงโซ่ การเข้าถึงดนตรีและอุปกรณ์มากขึ้น มีเครื่องดนตรีมือสอง ราคาถูกเพิ่มมากขึ้นสามารถซื้อหาเครื่องดนตรีได้ง่ายขึ้นเกิด นักดนตรีมือใหม่มากขึ้น

อภิปรายผล

การจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถาบันสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจำเป็นต้องมี หลักสูตรการเรียนการสอนที่ดีและพัฒนามาตามกำหนด

ในทุก 5 ปี หลักสูตรศิลปะการผลิตผลงานดนตรีแบบครบวงจร มีจุดประสงค์ของหลักสูตรคือ มุ่งเน้นผลิต นักดนตรีที่ทำงานเบื้องหลัง สร้างสรรค์ผลงานที่เกี่ยวกับ ดนตรีทั้งผลงานที่เป็นภาพและเสียง หรืองานที่เป็นเอกสาร หลักสูตรการซ่อมสร้างเครื่องดนตรีและอุปกรณ์มุ่งเน้น ผลิตนักดนตรีที่มีความรู้ความสามารถพิเศษในการ ซ่อมสร้างเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ส่วนหลักสูตรดนตรี และเทคโนโลยีนั้นมุ่งเน้นผลิตนักดนตรีที่ทำงานหน้าเวที การแสดง จะเห็นได้ว่าทั้ง 3 หลักสูตรมุ่งเน้นผลิตนักดนตรี เช่นเดียวกัน และต้องดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับผลงานของตนเอง ได้แบบครบวงจร ผู้เรียนจะมีความเชี่ยวชาญแตกต่างกัน ตามจุดเน้นของแต่ละหลักสูตร จึงจำเป็นต้องจัดรายวิชา หรือกลุ่มวิชาให้ครบเหมือนกัน เนื่องจากทุกกลุ่มวิชามีความ สัมพันธ์กันในการปฏิบัติงานในชีวิตจริง จำนวนผู้เรียน ห้องละ 15-20 คน เป็นไปตามเกณฑ์การจัดห้องเรียน ภาคปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สัดส่วนการเรียน ระดับ ปวช. ร้อยละ 80 ปฏิบัติ : 20 ทฤษฎี ระดับ ปวส. ร้อยละ 70 ปฏิบัติ : 30 ทฤษฎีและการพัฒนา หลักสูตรฐานสมรรถนะเป็นไปตามหลักเกณฑ์การพัฒนา หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ สอดคล้องกับราชกิจจานุเบกษา ว่าด้วยเรื่องคุณวุฒิวิชาชีพ และเพื่อให้เท่าทันต่อเทคโนโลยีและยุคสมัยการจัดการเรียน การสอนในศตวรรษที่ 21 ครูผู้สอนจะต้องเปลี่ยนบทบาท จากครูผู้สอนเป็นครูที่เลี้ยงหรือโค้ชแทน ในเรื่องอาคาร สถานที่ การเรียนการสอนดนตรีจะแตกต่างจากการจัด การเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ มาก จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีพื้นที่ครบถ้วนตามแบบลักษณะของการจัด การเรียนการสอนดนตรีโดยเฉพาะ เช่น ผู้เรียนดนตรีต้องการ ความเงียบ ในขณะที่ผู้ฝึกซ้อมปฏิบัติเครื่องดนตรีจะก่อเกิด เสียงดังรบกวนผู้อื่น แสงสว่าง อุณหภูมิ สิ่งแวดล้อม ล้วนเกี่ยวข้อง และเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการเรียน การสอนดนตรีทั้งสิ้น และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหลังจาก การจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถาบันสอนดนตรีสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้แก่เกิดบุคลากร ดนตรีสายพันธ์อาชีววะที่มีความสามารถทั้งด้านทักษะการ แสดง ทักษะการผลิตสร้างสรรค์งาน การซ่อมสร้างเกิด

ห่วงโซ่การเข้าถึงดนตรีและอุปกรณ์มากขึ้น เกิดช่างซ่อมบำรุงเครื่องดนตรีและอุปกรณ์มากขึ้นทำให้มีเครื่องดนตรีมือสองราคาถูกเพิ่มมากขึ้น สามารถซื้อหาเครื่องดนตรีได้ง่ายขึ้น และส่งผลให้เกิดนักดนตรีมือใหม่มากขึ้นในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนดนตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีจำนวนน้อยลงทุกขณะ เนื่องจากการเกษียณอายุราชการ หรือเปลี่ยนสายงานจากสายงานสอน เป็นสายงานบริหาร หรือทำการสอนรายวิชาอื่น รวมทั้งการขอย้ายเพื่อเข้าสังกัดสถาบันอุดมศึกษาอื่น ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนรายวิชาดนตรีขึ้นในสถานศึกษา และเรียกตัวผู้สอบบรรจุครูผู้ช่วยสายดนตรีที่ขึ้นบัญชีไว้ไปทดแทนตำแหน่งครูผู้สอนดนตรีกลุ่มดังกล่าวโดยเร็ว

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนของสถานศึกษาที่สังกัดอาชีวศึกษาไม่มีโอกาสได้เลือกเรียนรายวิชาที่เกี่ยวกับดนตรี เนื่องจากสถานศึกษาไม่ได้จัดแผนการเรียนให้นักเรียนได้เลือกเรียนสาเหตุอาจเกี่ยวข้องกับข้อเสนอแนะที่ 1.1 ดังนั้นผู้บริหาร/ครู จึงควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนให้มีรายวิชาที่เกี่ยวกับดนตรีในระดับ ปวช. และ ปวส. ให้นักเรียน นักศึกษาได้เลือกเรียน เช่น วิชาการขับร้องเพื่อนันทนาการ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีครุภัณฑ์วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพที่หลากหลายและครบถ้วนมีหลักสูตรการสอนวิชาชีพที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะมุ่งเน้นการนำความสามารถที่จำเป็นสำหรับการทำงานมาใช้เป็นฐานหรือเนื้อหาของการจัดการศึกษาหรือฝึกอบรม ดังนั้นผู้บริหาร/ครู จึงควรสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประสบการณ์ตรงให้นักเรียนนักศึกษา เช่น จัดงานประจำปีประเพณีอาชีวศึกษาเป็นหนึ่งเดียวเพื่อประเมินผลภาคปฏิบัติของนักเรียนนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประเมินผลการทำอาหาร การจัดงานเลี้ยง การติดตั้งระบบไฟฟ้า เสียง แสง สี การลีลาเพื่อสุขภาพ วงดนตรีและการแสดงต่างๆ การถ่ายทอดโทรทัศน์วงจรปิด การจัดดอกไม้ตกแต่งสถานที่การจำหน่ายผลิตภัณฑ์อาชีวะทุกสาขาวิชาชีพจัดการประเมินผลนักเรียนในส่วนตัวที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ เป็นเกียรติร่วมงานสร้างสถานการณ์ ให้เป็นประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยพบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีน้อยมาก ในขณะที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีที่พร้อมที่จะให้นำไปใช้ ทั้งในระดับชั้น ปวช. ปวส. และระยะสั้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาค้นคว้า พัฒนาหลักสูตรดนตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ให้หลักสูตรมีความสัมพันธ์ และต่อเนื่องกันกับหลักสูตรการเรียนการสอนดนตรีในสถาบันอื่นๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งให้สอดคล้องกับคุณวุฒิวิชาชีพที่มีประกาศไว้ในราชกิจจานุเบกษา

เอกสารอ้างอิง

- ข้อบังคับสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้คุณวุฒิวิชาชีพ. (7 เมษายน 2558). *ราชกิจจานุเบกษา*. ฉบับที่ 4 เล่มที่ 132 ตอนพิเศษ 126 ง (29 พฤษภาคม 2558) หน้า 23.
- วัลลภา อัญทอง. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2550). *โครงการจัดตั้งวิทยาลัยดุริยางคศิลป์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. (2556). *หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมดนตรีและสื่อประสม*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

สุกรี เจริญสุข. (2552). *การจัดทำยุทธศาสตร์และการ
พัฒนาดนตรีเพื่อความเป็นเลิศ*. นครปฐม:
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา. (2558). *แผนการจัดการ
เรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา.